

# Norsk Lovtidende.

Utgitt efter offentlig foranstaltning

ifølge lov av 1 april 1876.

Nr. 50.

Utgitt 10 desember.

1923

## Lov

desbr.  
Nr. 1.

om: 1) Ophevelse av lov om kommunale provianteringsråd av 26 juli 1916 nr. 1 med tilleggslov av 14 desember 1917 nr. 14; 2) Tillegg til midlertidig lov om prisregulering m. v. av 6 august 1920 med tilleggslover av 30 september 1921 og 21 juli 1922.

**Vi Haakon**, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 30 november 1923 sålydende:

### I.

I § 1 i midlertidig lov om prisregulering m. v. av 6 august 1920 med tilleggslover av 30 september 1921 og 21 juli 1922 inntas som post 7 følgende bestemmelse:

I hver kommune skal der være en kontrollnevnd hvis medlemmer velges av kommunestyret. Om nevndenes organisasjon og virksomhet og medlemmenes funksjonstid gis nærmere forskrifter av Kongen eller den han bemyndiger. Enhver som er valgbar ved kommunevalg plikter å overta hvervet som medlem av kontrollnevnden. Utgiftene ved nevndens virksomhet utres av kommunen. Hvor hvervet som medlem av nevnden er særlig byrdefullt, kan der tilstås en rimelig godtgjørelse som fastsettes av formannskapet. Kongen kan i særlige tilfelle fritte et kommunestyre for plikten til å oprettholde kontrollnevnd.

### II.

Denne lov trer i kraft 1 januar 1924. Fra samme tidspunkt opheves lov nr. 1 av 26 juli 1916 om kommunale provianteringsråd med tilleggslov av 14 desember 1917 nr. 14. De i medhold av de

desbr. nevnte lover gitte bestemmelser om kontrollnevnder skal dog gjelde  
 Nr. 1. fremdeles, inntil de ved bestemmelse efter nærværende lov forandres eller opheves.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 7 desember 1923.

**Haakon.**

(L. S.)

A. Berge.

N. F. Leganger,  
 kst.

7 desbr.  
 Nr. 2.

## LOV

om forandring i lov om stortingsvalg av 17 desember 1920.

**Vi Haakon,** Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 1 desember 1923 sålydende:

I lov om stortingsvalg av 17 desember 1920 skal § 36, 4de ledd lyde således:

Når valgstyret har gjennomgått og prøvet alle forfallsanmeldelser, åpner det, forsåvidt forfallene er godkjent, de konvolutter, som følger med, tar stemmesedlene ut, skriver forfallsanmeldelsen nummer på dem, legger dem ulest inn i hver sin konvolutt med offentlig stempel og legger disse ned i særskilte urner for forfallsstemmer, innenriksværende og utenriksværende hver for sig.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 7 desember 1923.

**Haakon.**

(L. S.)

A. Berge.

N. F. Leganger,  
 kst.

# **Lov**

7 desbr.

Nr. 3.

**om kommuner, som misligholder sine gjeldsforpliktelser.**

**Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:**

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 1 desember 1923 sålydende:

§ 1. Misligholder en herreds- eller bykommune sine gjeldsforpliktelser, kan Kongen, hvis han finner det nødvendig av hensyn til kommunens økonomi eller kreditorenes fyldestgjørelse, bemyndige vedkommende departement til å pålegge herreds- eller bystyret innen en fastsatt frist:

1. å treffe visse i pålegget nærmere bestemte forholdsregler til forminskelse av kommunens utgifter eller til økning av dens inntekter, herunder også omgjørelse eller forandring av bevilgninger og andre beslutninger, som er av betydning for kommunens økonomi.
2. å beslutte utlignet tilleggsskatt på inntekt og formue til dekning av renter og avdrag på kommunens gjeld, dog således at den samlede inntektsskatt ikke må overstige 20 pct.

Herreds- eller bystyrets beslutninger om efterkommelse av pålegget treffes med simpelt flertall.

§ 2. Blir et pålegg i henhold til § 1 ikke efterkommet eller blir den fattede beslutning ikke gjennomført, kan Kongen bestemme, at kommunen skal settes under administrasjon av vedkommende departement i forening med et tilsynsråd. Vedkommende herreds- eller bystyre har rett til å opnevne et av tilsynsrådets medlemmer. De øvrige medlemmer, deriblandt formannen, opnevnes av Kongen. Benytter herreds- eller bystyret ikke denne rett, opnevner Kongen samtlige medlemmer. Opnevningen skjer for inntil et år ad gangen.

Efter ansøknin g fra vedkommende herreds- eller bystyre kan Kongen også bestemme, at en kommune skal settes under administrasjon, uten at pålegg efter § 1 er utferdiget.

§ 3.

1. Med de innskrenkninger, som følger av nærværende lov, vedblir de kommunale myndigheter også under administrasjonstiden å lede kommunens daglige forvaltning.
2. Så lenge en kommune står under administrasjon, kan departementet, efterat vedkommende kommunale myndighet har hatt anledning til å uttale sig og efter forslag fra tilsynsrådet, treffe avgjørelse i alle sker, som angår den kommunale bevilgnings- og beskatningsrett eller fastsettelse av godtgjørelse for kommunale ydelser. Tidligere bevilgninger og andre beslutninger, som vedrører kommunens økonomi, kan omgjøres eller

7 desbr. forandres av departementet, når formannskapet og tilsynsrådet  
Nr. 3. har hatt anledning til å uttale sig.

3. Ved fastsettelsen av de regler som skal følges ved skattelig-  
ningen, er departementet ubundet av bestemmelsene i skatte-  
lovene om begrensnng av inntektsskattøren. Dog må denne  
ikke overstige 20 pct.
4. By- eller herredsstyre, formannskap eller kommunale utvalg  
kan ikke uten tilsynsrådets samtykke treffe nogen beslutning,  
som påfører kommunen utgift. Medfører beslutningen utgif-  
ter som ikke dekkes ved bevilgede beløp på årets budgett, må  
også departementets samtykke innhentes.
5. Departementet kan pålegge kommunestyret å innstille og av-  
vikle kommunale foretagender. Efterkommes ikke pålegget  
innen en fastsatt frist, overtar tilsynsrådet ledelsen og avvik-  
lingen av foretagendet.
6. Departementet kan beslutte, at myndigheten til å underskrive  
på kommunens vegne — herunder også anvisningsmyndigheten  
— helt eller delvis skal henlegges til et eller flere av tilsyns-  
rådets medlemmer.
7. Godtgjørelsen for medlemmene av tilsynsrådet fastsettes av  
Kongen. Den utres av vedkommende kommune, hvis ikke Kon-  
gen bestemmer, at den helt eller delvis skal utres av stats-  
kassen.

§ 4. Eksekusjon, avsetning eller arrest i kommunens eiende-  
ler kan ikke foretas i den tid, som forløper fra utferdigelsen av  
pålegg efter § 1 til en måned efter utløpet av den i pålegget satte  
frist og heller ikke i den tid, en kommune står under administra-  
sjon. Tvangsinndrivelse i henhold til eksekusjon avholdt i de siste  
tre måneder før administrasjon blev besluttet stilles i bero, så lenge  
administrasjonen varer.

§ 5. Administrasjonen skal heves, såsnart Kongen under hen-  
syn til kommunens økonomi finner det tilrådelig.

§ 6. Nærmere forskrifter til gjennomførelse av denne lov kan  
gis av Kongen eller den han bemyndiger.

§ 7. Denne lov trer i kraft straks.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og  
bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 7 desember 1923.

**Haakon.**

(L. S.)

A. Berge.

N. F. Leganger,  
kst.

# Lov

## om alderstrygd.

7 desbr.

Nr. 4.

### Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 1 desember 1923 sålydende:

#### Kap. 1.

#### *Trygdens omfang. Pensjoner. Begravelsesbidrag.*

§ 1. Efter denne lov trygdes norske statsborgere ved rett til alderspensjon således som i det følgende nærmere bestemt.

§ 2. Pensjonsrettens inntreden er betinget av, at den trygdede i minst halvdelen av tiden efter sitt fylte 16. år og i hvert fall i de 5 siste år har

- a) hatt stadig ophold i riket, eller
- b) fart med norsk fartøi, eller
- c) vært den norske stats lønnede tjenestemann i utlandet eller lønnet betjent hos sådan tjenestemann eller fast ansatt ved virksomhet, hvis hovedsæte er i Norge, eller som ektefelle, barn eller hushjelp tilhørt en sådan offentlig eller privat funksjonærs husstand.

For ektepar (se § 40) er pensjonsrettens inntreden betinget av, at de foran nevnte vilkår fylles av den ektefelle, hvis alder pensjonskravet bygges på.

Når i det enkelte tilfelle billighetshensyn særlig tilsier det, kan trygdestyret efter innstilling fra trygdenevnden dispensere fra bestemmelsene i de foregående ledd.

§ 3. Utelukket fra pensjon er den, som

- a) ved straffedom har tapt de i den almindelige borgerlige straffelovs § 29, 2 eller den militære straffelovs § 12, 2. b nevnte statsborgerlige rettigheter og ikke senere har gjenvunnet dem, eller
- b) i de siste 5 år før pensjonskrav fremsettes, er dømt til eller har avsonet fengselsstraff for eller sittet i tvangsarbeide for overtredelse av lovgivningen om løsgjengeri, betleri og drukenskap eller om underholdsplikt overfor ektefelle og barn.

Ektepar er utelukket fra pensjon, når den ektefelle, hvis alder pensjonskravet bygges på, er i noget av de forannevnte tilfelle. Når i det enkelte tilfelle billighetshensyn særlig tilsier det, kan trygdestyret efter innstilling fra trygdenevnden dispensere fra bestemmelsene i de foregående ledd.

Er nogen utelukket fra pensjon efter denne paragraf, kan det pensjonsbeløp, han ellers vilde hatt krav på, i fornøden utstrek-

7 desbr. ning, efter trygdenevndens nærmere bestemmelse, anvendes til Nr. 4. underhold av familien (se § 40).

§ 4. Retten til alderspensjon er betinget av at 70 års alderen er fylt.

For et ektepar er det nok, at den ene av ektefellene fyller betingelsen.

§ 5. For hver kommune skal der fastsettes pensjonsgrunnlag, særskilt for enkeltperson og for ektepar.

Pensjonsgrunnlaget skal være så stort, at 60 pct. av beløpet gir en enkelt person, henholdsvis et ektepar, uten annen inntekt det nødvendige til underhold i kommunen i ett år.

For trygdede, som har barn (se § 40), skal der fastsettes forholdet pensjonsgrunnlag, således at 60 pct. av dette gir det nødvendige til underhold av den hele familie, når den ingen annen inntekt har.

Pensjonsgrunnlaget for enkeltperson og for ektepar ansettes alltid til et helt antall 100 kroner.

§ 6. Pensjonsgrunnlagene fastsettes av kommunestyret, efterat forslag fra trygdenevnden først har vært forelagt trygdestyret til uttalelse.

Kommunestyrets beslutning kan — overensstemmende med reglene i lovene om kommunestyre — innbringes for Kongen til endelig fastsettelse av pensjonsgrunnlagene.

Også trygdestyret kan forlange, at beslutningen innbringes for Kongen i samme øiemed.

§ 7. Pensjonen skal til enhver tid beregnes efter pensjonsgrunnlaget i den kommune, hvor den trygdede er bosatt (bostedskommunen). Sjømenn og annen betjening på norsk skib regnes, hvis ikke nogen annen bostedskommune kan påvises, for bosatt der, hvor rederiet har kontor.

Inntil den trygdede (pensjonisten) er blitt 75 år, skal dog pensjonen beregnes efter grunnlaget i hans forrige norske bostedskommune, hvis han har hatt en sådan efter sitt 60de år, og grunnlaget der er lavere. Har han skiftet bostedskommune flere ganger i dette tidsrum, følges grunnlaget i den kommune, hvor det er lavest.

Fra bestemmelsene i foregående ledd kan trygdenevnden i den nye bostedskommune dispensere, når i det enkelte tilfelle billig-hetshensyn tilsier det.

For trygdet, som ikke er bosatt i nogen norsk kommune, fastsettes pensjonsgrunnlaget av trygdestyret.

For ektepar, hvor ektefellene har hatt eller har forskjellig bostedskommune, avgjøres spørsmålet om bostedskommune, pensjonsgrunnlag og pensjonsberegning efter regler fastsatt av trygdestyret.

§ 8. Den årlige alderspensjon utgjør 60 pct. av hvad der mangler i at den pensjonsberettigedes påregnelige årlige inntekter når op i pensjonsgrunnlaget. Har den trygdede familie, kommer det tilsvarende pensjonsgrunnlag og hele familiens påregnelige inntekter i betraktning.

Ved fastsettelsen av de påregnelige inntekter av personlig arbeide, tas der for ektefelle under 70 år og for ikke pensjonsberettiget ektefelle over 70 år hensyn til dennes arbeidsevne, idet det forutsettes, at han (hun) skal bidra til det felles underhold så meget som det med rimelighet kan forlanges. For den som selv er pensjonsberettiget, tas der ikke hensyn til inntekt ved personlig arbeide. For barn under 16 år tas hensyn til det bidrag det yder eller bør ventes å yde til sitt underhold, dog ikke med større beløp enn det tillegg til pensjonsgrunnlaget som barnet betinger.

Gaver eller understøttelse som vedkommende ikke har formuerettslig krav på, kommer ikke i betraktning.

Av den øvrige inntekt skal man se bort fra kr. 450,00, når begge ektefeller har fylt 70 år og er pensjonsberettiget, i alle andre tilfelle fra kr. 300,00.

Kommunestyret kan bestemme at ingen pensjon kan kreves utbetalt med større beløp enn det dobbelte av det maksimale statsbidrag.

Pensjonen avrundes alltid til nærmeste antall kroner pr. måned.

§ 9. Alderspensjonen begynner å løpe når den trygdede har fylt 70 år og oppfyller de øvrige pensjonsvilkår.

Dog løper pensjonen ikke fra noget tidligere tidspunkt enn 6 måneder før den dag, da pensjonskravet kom inn til trygdenevnden. Herfra kan dog nevnden gjøre undtagelse, når billighetshensyn tilsier det.

Pensjonen faller bort, når pensjonisten dør eller ikke lenger oppfyller de for alderspensjon fastsatte vilkår.

§ 10. Trygdestyret gir nærmere regler om betingelsene for utbetaling av pensjoner til pensjonister bosatt i utlandet.

§ 11. Når en pensjonist eller et medlem av hans familie dør, utbetales til avdødes bo et beløp av 80 kroner som begravelsesbidrag, dog med fradrag av begravelsesbidrag som måtte påhvile nogen annen offentlig kasse eller nogen sykekasse.

## K a p. 2.

### *Trygdestyre. Trygdenevnder.*

§ 12. Trygden ledes av et trygdestyre som har sæte i Kristiania. Det utøver sin virksomhet efter instruks gitt av Kongen. Som trygdestyre forretter Riksforsikringsanstalten. Utgiftene ved

7 desbr. anstaltens administrasjon, forsåvidt denne lov angår, bæres av statskassen.

Nr. 4.

I hver kommune skal der være en trygdenevnd bestående av en formann og fire andre medlemmer. Formannen og hans varamann beskikkes efter innstilling av kommunestyret for 3 år ad gangen av trygdestyret, og kan avskjediges av dette, dersom de finnes uskikket for sin stilling. De øvrige velges for valgperioden med et tilstrekkelig antall varamenn efter kommunestyrets nærmere bestemmelse.

Den, som har gjort tjeneste som formann eller kommunevalgt medlem i en valgperiode kan undslå sig for valg like så lang tid. Når forholdene gjør det ønskelig, kan kommunestyret bestemme, at der i kommunen skal være flere nevnder. En av formennene skal da efter trygdestyrets nærmere bestemmelse lede det nødvendige samarbeide.

§ 13. Trygdenevnden har å foreta, hvad der pålegges den i denne lov eller i instruks, utferdiget av trygdestyret.

Nevnden holder møte så ofte som det er foreskrevet i instruks, og forøvrig så ofte som den selv eller formannen bestemmer. Over forhandlingene føres protokoll.

Møtet er beslutningsdyktig, når minst halvdelen av medlemmene er tilstede, og deriblandt formannen eller hans varamann.

Formannen forbereder sakene og leder forhandlingene. I tilfelle av stemmelikhet gjør hans stemme utslaget.

Medlem av nevnden skal fratre, når saken gjelder ham selv, hans over- eller underordnede eller nogen, som er så nær beslektet eller besvogret med ham som søskenbarn.

Er både formannen og hans varamann ugilde, velger nevnden for anledningen en formann.

§ 14. Kommunestyret bevilger efter forslag fra nevnden det fornødne til kontorhold. Det kan bestemme, at der skal ansettes lønnet forretningsfører.

Kommunestyret kan bevilge nevndens formann en årlig godtgjørelse. De andre medlemmer kan, hvor det anses påkrevd, bevilges godtgjørelse for sitt arbeide.

### K a p. 3.

#### *Pensjonssakens behandling.*

§ 15. Pensjonskrav skal fremsettes skriftlig og inneholde de nødvendige opplysninger, tillikemed bevidnelse om disses riktighet, efter skjema, fastsatt av trygdestyret.

Den trygdenevnd, som pensjonssøkeren henvender sig til, er pliktig til å gi ham veiledning ved kravets fremsettelse.

§ 16. Pensjonssøkeren fremsetter sitt krav for trygdenevnden

i den kommune, hvor han er bosatt (bostedskommunen). Se § 7, 7 desbr. første ledd. Har han ikke fast bopel, fremsetter han kravet for Nr 4. nevnden i den kommune, hvor han på den tid opholder sig. Er han bosatt utenfor riket, sender han kravet til trygdestyret.

Den trygdenevnd, for hvem han fremsetter kravet, er pliktig til å ta saken under behandling (§§ 20 o. flg.), medmindre nevnden finner det utvilsomt, at han ikke er bosatt i kommunen. I så fall sender den straks dokumentene inn til trygdestyret med uttalelse herom og mulige nærmere opplysninger.

§ 17. Trygdestyret skal selv behandle pensjonssaken i første instans, hvis pensjonssøkeren er bosatt utenfor riket eller er uten fast bopel. I så fall gjelder om trygdestyret, hvad der i det følgende er sagt om nevnden (jfr. dog § 30). Enhver trygdenevnd er pliktig til på forlangende å bistå trygdestyret med å innhente opplysninger, anstille undersøkelser og avgi uttalelser. Trygdestyret kan også overlate til en nevnd å treffe avgjørelse i saken. Nevnden skal i så fall underrette trygdestyret om avgjørelsen.

§ 18. Er pensjonssaken kommet inn til trygdestyret efter § 16 og det ikke er klart, at den efter § 17 i første instans hører under trygdestyret, skal dette snarest avgjøre, om saken foreløbig skal behandles av trygdestyret selv eller av en nevnd, i tilfelle hvilken. Avgjørelsen er bindende for vedkommende nevnd, som deretter har å gå frem efter §§ 20 o. flg.

§ 19. Enhver tvist om pensjonssøkerens bostedsforhold skal behandles som særskilt sak og avgjøres efter reglene i kap. 7.

Imidlertid gjelder den kommune, hvis nevnd efter § 16, annet ledd, eller § 18, har å behandle pensjonssaken, foreløbig for hans bostedskommune.

Når bostedstvisten er endelig avgjort, overtar trygdenevnden i den endelige bostedskommune — eller i tilfelle trygdestyret — pensjonssakens videre behandling.

Den foreløbige bostedskommune har da krav på full erstatning for de utlegg, den måtte ha hatt, hos den endelige bostedskommune eller i tilfelle hos staten (jfr. § 32, annet ledd). Er det staten, som har gjort de foreløbige utlegg, har den samme rett til full erstatning.

§ 20. Ved behandlingen av pensjonssaken har trygdenevnden å kontrollere og, om nødvendig, søke supplert de opplysninger, pensjonssøkeren har gitt. Den kan innkalle ham til muntlig forklaring.

På grunnlag av de fremkomne opplysninger treffer nevnden derpå sin beslutning om pensjonsretten og pensjonens størrelse. Om utfallet underrettes pensjonssøkeren.

§ 21. Når billighet taler derfor, kan trygdenevnden eller trygdestyret tilstå pensjonssøkeren en foreløbig pensjon henholdsvis av kommunen eller staten, mens pensjonssaken er under behandling.

7 desbr. Når den er endelig avgjort, bestemmer henholdsvis nevnden Nr. 4. eller trygdestyret, om den foreløbige pensjon skal tilbakebetales av pensjonssakeren (eventuelt ved avkortning i den endelige pensjon). Det utlegg, som ikke blir dekket på den måte, deles mellom kommune og stat efter samme regler som for pensjoner bestemt.

#### K a p. 4.

##### *Pensjonens utbetaling. Tilsynet med pensjonistens forhold.*

§ 22. Pensjonen utbetales terminvis — som regel månedsvis, i det minste hvert kvartal — på den måte og gjennom den myndighet i pensjonistens bostedskommune, som kommunestyret bestemmer.

Har pensjonisten ikke nogen bostedskommune i riket, treffer trygdestyret den fornødne bestemmelse.

De legitimasjoner som skal kreves ved pensjonens utbetaling, fastsettes av trygdestyret.

§ 23. Pensjonisten plikter å underrette nevnden om enhver forandring i de forhold, som er bestemmende for hans rett til pensjon eller dennes størrelse. Likeledes plikter han å gi de opplysninger om disse forhold, som kreves av trygdens myndigheter.

Tar han fast bopel i ny kommune, skal han innen 14 dager efter flytningen melde denne til nevnden i begge kommuner. Enhver nevnd, som får sådan melding, skal underrette nevnden i den annen kommune.

Pensjonen utbetales efter flytningen gjennom vedkommende myndighet i den nye bostedskommune.

Blir der tvist om bostedskommunen, treffer trygdestyret foreløbig avgjørelse (jfr. § 18), inntil tvisten kan bli avgjort efter kap. 7.

For pensjonister, som ikke har nogen bostedskommune i riket, gir trygdestyret de nødvendige forskrifter.

§ 24. Finner trygdenevnden at pensjonisten på grunn av sykdom eller svakhet eller annen årsak ikke er istand til å passe sig selv eller sitt gods og heller ikke har nogen, som kan og vil ta sig av ham på betryggende måte, kan den bestemme, at han skal anbringes i pleie- eller gamlehjem eller i betryggende privat forpleining, eller på annen måte sørge for, at han får fornøden forpleining og tilsyn.

§ 25. Trygdenevnden kan, når den finner det nødvendig, bestemme, at pensjonen skal utbetales til og forvaltes på pensjonistens vegne av en annen, pålitelig person.

Hvis pensjonisten eller nogen av hans familie forpleies i anstalt eller utenfor hjemmet, kan nevnden bestemme, at pensjonen eller en del av den skal utbetales direkte til forpleieren.

Et ektepars pensjon utbetales som regel til mannen. Dog kan nevnden, når den finner det nødvendig, bestemme, at pensjonen skal utbetales til og forvaltes av hustruen. Nevnden kan også bestemme, at en pensjon inntil videre skal deles imellem ektefellene, og hvor stor del der i så fall skal utbetales til hver av dem.

§ 26. Trygdenevnden kan avslå pensjonskrav eller helt eller delvis inndra eller tilbakeholde tilkjent pensjon, hvis pensjonssøkeren (pensjonisten)

- a) ikke gir forlangte opplysninger eller har gitt uriktige opplysninger eller fortiet omstendigheter av betydning;
- b) ikke etterkommer annet pålegg, som er hjemlet i denne lov.

Trygdenevnden kan tilbakeholde tilkjent pensjon, hvis pensjonssøkeren (pensjonisten) uberettiget motsetter sig forføininger efter § 24.

Er trygden ved hans forsømmelse påført tap, som ikke kan dekkes ved forføining efter de foregående ledd, kan nevnden inntale erstatning hos ham gjennom de almindelige domstoler.

§ 27. Har pensjonssøkeren (pensjonisten) ikke nogen norsk bostedskommune, behandles saken efter §§ 24—26 av trygdestyret. Enhver nevnd er pliktig til på forlangende å bistå trygdestyret med å innhente opplysninger, anstille undersøkelser og avgi uttalelser. Trygdestyret kan også overlate til en nevnd å treffe avgjørelse i saken. Nevnden skal i så fall underrette trygdestyret om avgjørelsen.

§ 28. Pensjonen inndras for den tid, hvori pensjonisten avsoner frihetsstraff eller sitter i tvangsarbeide, uten at pensjonsretten er tapt efter § 3.

Er pensjonisten familieforsørger, anvendes pensjonen i fornøden utstrekning til beste for familien i denne tid.

## Kap. 5.

### *Anke. Omgjørelse. Ny behandling.*

§ 29. Trygdenevndens avgjørelser efter § 20 — herunder også om dispensasjon efter § 7, tredje ledd — samt efter §§ 24—26 kan av pensjonssøkeren og ethvert medlem av nevnden ankes inn for trygdestyret.

Pensjonssøkeren må erklære anken innen 4 uker, efterat han har mottatt underretning om avgjørelsen. For sjømenn og andre, som er utenlands, kan fristen av nevnden eller trygdestyret forlenges under hensyn til avstanden.

Medlem av nevnden må erklære anken innen 14 dager efter avgjørelsen.

Ankeerklæringen fremsettes skriftlig for nevnden og sendes av denne til trygdestyret.

7 desbr. Trygdestyret kan, innen det treffer sin avgjørelse, kreve ytter-  
 Nr. 4. ligere opplysninger og undersøkelse. Det kan hjemvise saken til ny  
 behandling av nevnden eller selv avgjøre den i realiteten.

Om avgjørelsen underrettes nevnden og pensjonssøkeren.

§ 30. Trygdestyrets avgjørelser etter §§ 17 og 27 kan omgjøres av trygdestyret, men ikke påankes. Avgjørelser truffet av en trygdenevnd i henhold til disse bestemmelser kan innankes for trygdestyret etter reglene i § 29. De kan også omgjøres av trygdestyret uten å være påanket.

§ 31. Spørsmålet om retten til pensjon og dennes størrelse kan tas op igjen til ny behandling, hvis der foreligger nye avgjørende opplysninger eller forholdene er varig forandret.

Foranstående bestemmelser i dette kapitel finner i så fall tilsvarende anvendelse såvidt dertil er anledning.

Berettiget til å kreve ny behandling er pensjonssøkeren (pensjonisten), ethvert medlem av trygdenevnden i bostedskommunen samt trygdestyret.

## K a p. 6.

### *Trygdeutgiftenes fordeling mellom kommune og stat.*

§ 32. Utgifter til pensjoner og begravelsesbidrag utres av den trygdedes bostedskommune til enhver tid. Se § 7, første ledd.

Er vedkommende ikke bosatt i noen norsk kommune, utres utgiftene av staten.

For ektefeller med forskjellig bostedskommune (§ 7, siste ledd) avgjøres spørsmålet om utgiftenes utredelse efter regler fastsatt av trygdestyret.

§ 33. Enhver kommune har krav på 50 pct. statsbidrag til sine utgifter til alderspensjoner og begravelsesbidrag i budgettåret.

Dog er statens bidrag til alderspensjoner begrenset til kr. 300,00 for enkeltpensjon og kr. 450,00 for ekteparpensjon.

Kommuner med liten økonomisk bæreevne kan få høiere bidrag efter særskilt bevilgning av Stortinget.

§ 34. Statens bidrag efter § 33 kan tas av Invalidedefondets tilvekst i den utstrekning Stortinget bestemmer.

§ 35. Forsåvidt angår pensjonister som ikke har vært bosatt 5 år i kommunen, gjelder følgende regler:

Kommunen kan for hver pensjonstermin kreve 50 pct. av sine nettoutgifter efter § 33 erstattet av hans forrige bostedskommune, eller hvis han i dette tidsrum ikke har hatt nogen annen norsk bostedskommune, av staten.

Har han flyttet flere ganger i de siste 5 år, påhviler erstatningen den kommune hvor han var bosatt for 5 år tilbake. Hadde han på det tidspunkt ikke nogen norsk bostedskommune påhviler erstatningen staten.

Likeså uttrer staten erstatningen, hvis det ophold i en tidligere bostedskommune som skulde medføre erstatningsplikt for den, ikke har vart minst 1 år. 7 desbr. Nr. 4.

§ 32, siste ledd, får tilsvarende anvendelse.

Den tidligere bostedskommune har for utlegg efter denne paragraf intet krav på statsbidrag.

§ 36. Det påhviler trygdenevnden å sende regning for hvert halvår til trygdestyret og andre kommuners nevnder over kommunens krav på statsbidrag og erstatninger efter denne lov.

Er regning ikke sendt innen 3 måneder efter utløpet av vedkommende halvår, tapes kravet for dette.

Er der tvist om bostedsforholdet, løper dog 3 måneders fristen for krav mot tvistens parter tidligst fra den dag, da underretning er mottatt om den endelige avgjørelse.

Er regning ikke betalt innen 3 måneder, efterat den er mottatt, svares fremtidig 6 pct. rente av det skyldige beløp. Regning som er sendt før bostedstvisten er avgjort, kommer ikke i betraktning.

Når staten har erstatningskrav mot kommunen gjelder om trygdestyret, hvad ovenfor er sagt om trygdenevnden.

#### K a p. 7.

##### *Avgjørelse av tvister om bostedsforhold m. m.*

§ 37. Tvist om en pensjonssøkers (pensjonists) bostedsforhold avgjøres av trygdestyret.

Trygdestyret påser, at saken blir forelagt alle de interesserte kommuner, hvis nevnder har å anstille den nødvendige undersøkelse og avgi erklæring. Enhver nevnd, såvel i som utenfor de interesserte kommuner, er pliktig til på forlangende av trygdestyret å anstille de undersøkelser og gi de opplysninger om bostedsforholdet, som kan tilveiebringes i kommunen. Den trygdedes erklæring om bostedsforholdet skal innhentes.

Forsømmelighet ved sakens behandling pådrar erstatningsansvar. Dette avgjøres på samme måte som bostedstvisten.

Er staten part i saken, kan enhver av de interesserte kreve avgjørelse av Riksforsikringens appellkommissjon istedenfor av trygdestyret. Om appellkommissjonen gjelder hvad der i det foregående er foreskrevet om trygdestyret.

§ 38. Tvist mellem kommuner eller mellem kommune og stat om krav på statsbidrag eller erstatninger avgjøres på samme måte som bostedstvist efter § 37.

*Forskjellige bestemmelser.*

§ 39. Hvor denne lov taler om «ektepar» eller «ektefeller», mener den dermed ikke alene ektefeller som lever sammen, men også de hvis samliv er ophørt, så lenge ikke ekteskapet er endelig oppløst.

Hvor denne lov taler om den trygdedes «barn», menes derved ethvert barn under 16 år, som han efter lovgivningen har forsørgerplikt mot og virkelig forsørger helt eller delvis, hvad enten de er

- a) hans barn i eller utenfor ekteskap, eller
- b) barn født utenfor ekteskap, som han er bidragspliktig overfor, eller
- c) stebarn, som han i samliv med ektefelle plikter å forsørge, eller
- d) adoptivbarn (lov av 2 april 1917).

Også annet barn under 16 år, som den trygdede frivillig forsørger, kan av trygdenevnden stilles like med de forannevnte, når billighet tilsier det.

Hvor loven bruker uttrykket «familie», inngår derunder den trygdedes ektefelle (jfr. første ledd) og barn, som omfattes av annet ledds litr. a—d eller av trygdenevnden er stillet like med disse.

§ 40. For et ektepar har hver av ektefellene rett til å fremsette pensjonskrav, erklære anke og begjære ny behandling. Pensjonssøkerens (pensjonistens) plikter efter kap. 3 og 4 påhviler begge ektefeller.

§ 41. Hvad der i lovgivningen om innskrenkning i retten til å søke utlegg for gjeld er bestemt om pensjon av offentlig kasse eller innretning, skal også gjelde for pensjon og andre ydelser efter denne lov.

§ 42. Trygdemyndighetenes medlemmer og funksjonærer er pliktige til taushet om det de i stillings medfør får vite om nogens private forhold.

Overtredelse straffes efter straffelovens bestemmelser om offentlige tjenestemenn.

§ 43. Enhver offentlig og kommunal myndighet er pliktig til å gi trygdens organer, til bruk for saker efter denne lov, de oplysninger, som vedkommende i kraft av sin stilling sitter inne med.

Trygdestyret og i tilfelle Riksforsikringens appellkommisjon kan, hvor det finnes nødvendig for avgjørelsen av en sak efter denne lov, kreve forklaringer optatt ved utenrettslig eller rettslig efterforskning. Kongen kan gi nærmere forskrifter herom.

§ 44. Trygdenevndens og trygdestyrets avgjørelser i pensjonsaker og ankesaker så vel som avgjørelser i saker efter kap. 7 skal i korthet begrunnes.

I saker efter kap. 7 bestemmes tillike, hvorvidt og i så fall 7 desbr. i hvilken utstrekning nogen av partene skal erstatte omkostningene Nr. 4. ved saken.

§ 45. De i kap. 7 omhandlede tvistigheter må ikke innbringes for de almindelige domstoler, men avgjøres endelig og med bindende virkning av de myndigheter, som der er nevnt.

I andre saker efter denne lov, hvor trygdestyret er ankeinstans, er de skjønnsmessige avgjørelser av ankeinstansen endelige. Derimot kan i disse saker spørsmål, som ikke er av ublandet skjønnsmessig natur, innbringes for domstolene, efterat ankeinstansen har truffet sin avgjørelse.

§ 46. Saker, som reiser sig av denne lov, er fritatt for retts- og skrivegebyr og for bruk av stemplet papir.

Postforsendelser vedkommende trygden er portofrie overensstemmende med lovgivningens almindelige regler om portofrie forsendelser.

§ 47. Ved traktatmessig overenskomst kan der, under forutsetning av gjensidighet, åpnes adgang også for fremmed lands borgere til — med de i den anledning fornødne lempninger — å trygdes efter denne lov.

§ 48. De rettigheter denne lov hjemler, kan forandres, innskrenkes eller opheves ved senere lov.

§ 49. Denne lov trer i kraft fra den tid Kongen med Stortingets samtykke bestemmer.

Loven kan til enhver tid gjennomføres således, at de pensjoner som fremkommer ved anvendelsen av reglene i §§ 5 og 8 utbetales med et redusert beløp, dog ikke under det halve. Overgrensen for statens bidrag efter § 33, annet ledd, blir da forholdsvis redusert.

Før bestemmelse om ikrafttreden treffes, skal landets kommunestyre og fylkesutvalg ha hatt anledning til å uttale sig.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 7 desember 1923.

**Haakon.**

(L. S.)

A. Berge.

N. F. Leganger,  
kst.

7 desbr.

Nr. 5.

**Lov****om forandringer i lov om brandvesenet av 15 august 1908.****Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:**

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 1 desember 1923 sålydende:

Følgende bestemmelser i lov om brandvesenet av 15 august 1908 skal herefter lyde således:

§ 5. Angående de i § 3 omhandlede bygninger gjelder forøvrig følgende regler:

- a. Brandstyret kan påby sådanne endringer og sikkerhetsforanstaltninger som anses påkrevet til betryggelse mot ildsfare.

I større og i særlig farlige anlegg kan det således påby anbringelse av selvlukkende og i tilfelle jernklædde skilledører, anbringelse av ildfast glass i innvendige vinduer, trapperums- og portrumsvinduer, ildfast innbygning av trapper og elevatorsjakter, underpusning av tretrapper og pusning av vegger og tak i korridorer og trapper, anbringelse av faste utvendige redningsstiger eller nødtrapper. Enn videre kan det påby: nattevakt eller at der utenfor arbeidstiden sørges for forsvarlig avstengning av vedkommende anlegg, kontroll med ildstedenes forsvarlige slukning og lukning av innvendige dører, avstengning av elektriske lysledninger m. v.

- b. Bygningene skal efterses av brandstyret minst 2 ganger årlig. Herunder skal det påse, at de av brandstyret gitte bestemmelser er fulgt, at der ikke finnes forhold som kan medføre særlig ildsfare, og at alle trapper, korridorer og utganger er fribare og ikke fylt op med gjenstander som kan virke hindrende for den fri gjennomgang i ildebrandstilfelle.

§ 9. Brandsyn utføres, hvor ikke anderledes er bestemt av bystyret med kongelig godkjennelse (se § 67), av feiermesteren i vedkommende distrikt i forening med en av brandvesenets folk efter brandchefens nærmere bestemmelse.

§ 60. Er en bygning utsatt for å angripes av ilden enten direkte eller ved gnister fra brand skal eieren eller brukeren være forpliktet til å føre omhyggelig tilsyn, navnlig med tak og loft. Han skal enn videre påse, at takluker, vinduer, glugger og andre åpninger er forsvarlig lukket. Han skal likeledes gjøre alt som står i hans makt for å forebygge antendelse, og i tide søke å gi brandvesenet underretning hvis fare skulde true.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 7 desember 1923.

**Haakon.**

(L. S.)

A. Berge.

N. F. Leganger,  
kst.

# Lov

7 desbr.  
Nr. 6.

om forandring i lov av 29 april 1915 om stempelavgift av  
cigarer, cigaretter, cigaretthylser, snus m. v. og i lov av  
16 mars 1917 om tillegg til denne lov.

**Vi Haakon**, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 1 desember  
1923 sålydende:

## I.

Efternevnte paragrafer i lov av 29 april 1915 om stempelavgift  
av cigarer, cigaretter, cigaretthylser, snus m. v. skal herefter lyde  
således:

§ 5. Avgift, bestemt efter verdien, svares efter den pris, hvor-  
etter varen selges i detalj, eller den salgsværdi, som den vil ha i  
detaljhandelen, avgiften i begge tilfelle iberegnet. Mangler den fo-  
reskrevne angivelse av detaljpris ved innførte varer, blir varen å  
avgiftsberiktige efter den høieste avgiftssats, som efter vedkom-  
mende regjeringsdepartements bestemmelse skjønnsmessig kan an-  
vendes på den.

Av varer, som innføres til eget forbruk, svares avgift, bestemt  
efter verdien, efter varenes innførselsverdi med tillegg av toll og  
med et ytterligere tillegg av 100 pct. av det derved utkomne be-  
løp. Innførselsverdien blir å legitimere og bestemme på samme  
måte og under samme civilrettslige og strafferettslige ansvar som  
til enhver tid fastsatt for fortollingsverdi ved tollberiktigelse av  
varer hvorav der svares verditoll; dog blir innførselsverdien i de  
tilfelle, hvor den overensstemmende hermed måtte bli å sette til  
salgsværdien (eksklusiv toll og avgift) ved avhendelse fra grossist  
til detaljist her i landet, å redusere med grossistfortjenesten.

Er avgiften bestemt efter stykketall eller vekt, kan departe-  
mentet frafalle avgiftserleggelse av en uvesentlig overskridelse av  
det angitte innhold.

§ 7. Avgiften skal være beriktiget, forinnen varen utleveres  
fra de i § 9 omhandlede innenlandske tilvirknings- og lagerlokaler  
eller forbrukes innen disse eller utleveres av tollvesenet til fri rå-  
dighet. Forpliktelsen til å beriktige avgiften påligger den, som  
fremstiller eller lar fremstille varen, eller som innfører den eller lar  
den overføre til nevnte lokaler eller fraføre disse.

Skal en avgiftspliktig vare selges til en høiere detaljpris enn  
den, hvortil den ved utleveringen er stemplet, kan efterstempling  
skje på derfor av vedkommende regjeringsdepartement fastsatte be-  
tingelser.

7 desbr. Ved beslutning om avgiftsforhøielse eller om avgift på tidligere avgiftsfrie varer skal beslutningen, hvis intet annet er bestemt, også gjelde de beholdninger av vedkommende varer, som be-  
Nr. 6. ror hos handlende utenfor de i § 9 omhandlede tilvirknings- og lagerlokaler eller utenfor tollvesenets varetekt, f. eks. hos detaljhandlere, forbruksforeninger, hotellverter, kaféverter, klubb- eller foreningsverter. Sådanne beholdninger pliktes derfor i tilfelle avgiftsberiktiget overensstemmende med avgiftsbeslutningen innen en av vedkommende regjeringsdepartement fastsatt frist, og i fristens løp må intet av beholdningen avhendes uten å være avgiftsberiktiget på fyldestgjørende måte.

§ 8. Vedkommende regjeringsdepartement fastsetter, hvilke stempelmerker der skal utferdiges, og treffer de nærmere bestemmelser om merkenes form og utstyr samt om deres forhandling. Departementet fastsetter derhos reglene for merkenes anbringelse og kassering samt bestemmer, under hvilke betingelser stempelmerker kan ombyttes eller helt eller delvis godtgjøres. Departementet treffer også de nærmere bestemmelser, som iøvrig måtte finnes påkrevet med hensyn til stempelavgiftens beriktigelse, derunder også bestemmelse om beriktigelse av stempelavgift av varer, som sedvansmessig utleveres arbeidere eller funksjonærer ved fabrikker til personlig bruk, og om avgiftens beriktigelse ved påklebning av merker i utlandet samt om pakningers maksimalinnhold.

I særlige tilfelle kan departementet fritta for stempelavgift, når dennes erleggelse vil være en åpenbar urimelighet.

Mot sikkerhet, godkjent av departementet, kan der ved kjøp av stempelmerker tilstås en kreditt på 3 måneder.

Til sikkerhet for pliktig avgift har staten første prioritetspanterett i alle de i vedkommende bedrift eller forretning med tilhørende lagere beroende beholdninger av avgiftspliktige varer samt i de pakninger eller beholdere, hvori varene opbevares. Forsåvidt angår inndrivelse av skyldig avgift samt fortrinsrett for sådan avgift, finner forøvrig de til enhver tid gjeldende regler om inndrivelse av og fortrinsrett for formues- og inntektsskatt til staten tilsvarende anvendelse.

## II.

Efternevnte paragraf i lov av 16 mars 1917 om tillegg til lov av 29 april 1915 om stempelavgift av cigarer, cigarretter, cigarett-hylser, snus m. v. skal herefter lyde således:

§ 7. Avgiftspliktige cigarettar må kun selges i anordningsmessig lukkede og behørig stemplede pakninger. Overtredelse herav straffes med bøter.

III.

desbr.  
Nr. 6.

Denne lov, trer i kraft straks.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 7 desember 1923.

**Haakon.**

(L. S.)

A. Berge.

N. F. Leganger,  
kst.

## Lov

7 desbr.  
Nr. 7.

**om forandring i lov om kongeriket Norges Hypotekbank av 28 juni 1887 med tilleggslover.**

**Vi Haakon, Norges Konge, gjør vitterlig:**

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 1 desember 1923 sålydende:

I.

Nedenstående paragrafer i lov om kongeriket Norges Hypotekbank av 28 juni 1887 skal herefter lyde således:

§ 3. Banken har et grunnfond der skal tjene til sikkerhet for opfyllelsen av dens forpliktelser. Dette grunnfond tilhører staten, men kan ikke kreves tilbakebetalt, førenn banken er ophevet og dens forpliktelser fyldestgjort. Grunnfondet kan forekes ved tilskudd av staten eller ved overførsel av bankens overskudd. Grunnfondets midler gjøres fruktbringende på den måte som bankens direksjon og bankrådet bestemmer med vedkommende regjeringsdepartements godkjenning.

§ 12. Opheves.

§ 14. Pantelån kan bevilges mot første prioritet eller mot prioritet efter statskassen, Norges Bank eller en offentlig stiftelse eller efter grunnavgifter såfremt det er helt på det rene, at avgiften ikke kan forhøies i lånets tilbakebetalingstid.

Ved beregningen av hvor stort lån banken har adgang til å bevilge mot pant med prioritet efter grunnavgift blir denne å kapitalisere med den årlige avgifts 25-dobbelte beløp.

- 7 desbr. Lån mot pant i bygninger på festet grunn må kun tilstås, så-  
 Nr. 7. fremt der er tilveiebragt sikkerhet for, at festet ikke utløper eller  
 uten bankens samtykke kan utløpe eller bortfalle så lenge lånet  
 hviler på eiendommen.

## II.

Denne lov trer i kraft straks.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og  
 bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 7 desember 1923.

**Haakon.**

(L. S.)

A. Berge.

N. F. Leganger,  
 kst.

7 desbr.  
 Nr. 8

# **Lov**

om luftfart.

**Vi Haakon**, Norges Konge, gjør vitterlig:

at Oss er blitt forelagt Stortingets beslutning, av 1 desember  
 1923 sålydende:

## Kap. 1.

### *Innledende bestemmelser.*

§ 1. Ved luftfartøier forstås i denne lov flyvemaskiner (land-  
 og vannflyvemaskiner), styrbare luftskibe og frie ballonger.

§ 2. Luftfart innenfor norsk område kan bare finne sted over-  
 ensstemmende med forskriftene i denne lov.

## Kap. 2.

*Om hvilke luftfartøier kan brukes innenfor norsk område.*

§ 3. Luftfart innenfor norsk område kan bare finne sted med  
 fartøi, som enten har norsk nasjonalitet efter § 4 eller § 43 eller  
 oppfyller betingelsene i § 15 (jfr. § 43, siste ledd) eller § 16.

§ 4. Luftfartøi har norsk nasjonalitet, når det er innført i  
 offentlig norsk luftfartøisregister og er blitt merket på den måte,  
 som er foreskrevet for således registrerte fartøier.

§ 5. Et luftfartøisregister for det hele rike føres i Kristiania 7 desbr. av den tjenestemann, som Kongen bestemmer. Kongen eller den, Nr. 8. han dertil bemyndiger, utferdiger nærmere forskrifter om hvorledes registret skal føres.

Reglene i lov om registrering av skibe av 4 mai 1901 § 33, 1ste, 2net og 3dje ledd har tilsvarende anvendelse, når det gjelder registerførerens avgjørelser efter denne lov.

§ 6. Et luftfartøi kan bli registrert her i riket, kun når det har norsk eier. Som norsk regnes

- a. den norske stat,
- b. norske kommuner,
- c. korporasjoner og stiftelser, som har helt norsk styre med sæte i Norge,
- d. norske statsborgere,
- e. ansvarlige selskaper, kommandittselskaper, foreninger og selskaper med begrenset ansvar, som ikke er kommandittaktieselskaper eller aktieselskaper, når de utelukkende består av norske statsborgere,
- f. kommandittaktieselskaper, når de ansvarlige medlemmer er norske statsborgere, og
- g. aktieselskaper, når selskapets hovedkontor er i Norge, og når medlemmene av styret er her i riket bosatte norske statsborgere, som er aktieeiere. Kongen kan innrømme undtagelse fra den siste regel, dog ikke for styrets formann eller for mer enn en tredjedel av styrets andre medlemmer.

Luftfartøi kan ikke bli registrert her i riket, når det har annen stats nasjonalitet.

§ 7. Luftfartøi kan bli registrert her i riket, kun når det har bevis for luftdyktighet efter § 19.

§ 8. Registrering skjer på grunnlag av skriftlig anmeldelse fra eieren.

Anmeldelsen skal inneholde de opplysninger om eieren og hans erhvervelse av fartøiet samt om fartøiet selv, som vedkommende departement fastsetter.

Anmeldelsen skal være ledsaget av:

- a. erklæring om, at eieren oppfyller betingelsene efter § 6, 1ste ledd,
- b. erklæring om, at fartøiet ikke faller inn under bestemmelsen i § 6, 2net ledd, med særskilt bemerkning, dersom fartøiet har hatt fremmed nasjonalitet eller er eller har vært innført i noget offentlig register i annet land,
- c. gjeldende bevis for, at fartøiet er luftdyktig efter § 19.

Registerføreren kan, om han finner det nødvendig, av eieren kreve ytterligere opplysninger om de i 2net ledd omhandlede forhold og ytterligere bevisligheter for, at de i §§ 6 og 7 angitte betingelser er tilstede i registreringsøieblikket.

7 desbr. Eieren skal, også uten foranledning fra registerførerens side, Nr. 8. uopholdelig innberette enhver forandring, som innen registreringen måtte inntre med hensyn til de forhold, anmeldelsen omfatter.

§ 9. Finner registerføreren å kunne godta anmeldelsen, skal fartøiet registreres. I registret skal innføres:

- a. fartøiets registreringsnummer;
- b. registreringsens datum;
- c. fartøiets art og type, med de nødvendige opplysninger til identifisering av fartøiet;
- d. eierens navn, bosted og nasjonalitet, — samt hvorledes han har erhvervet fartøiet. Eies fartøiet eller nogen part deri av et selskap, anføres selskapets art, firma og forretningskontor samt derhos navn, bosted og nasjonalitet for samtlige medlemmer av selskapet, om dette er et ansvarlig selskap eller et kommandittselskap, eller for samtlige ansvarlige medlemmer i selskapet, om dette er et kommandittaktieselskap, og ellers for samtlige medlemmer av selskapets bestyrelse;
- e. bemerkning om fartøiets luftdyktighet;
- f. det registreringsmerke, som registerføreren tildeler fartøiet.

§ 10. Skjer der efter registreringen forandring i forhold, som registret efter § 9 c. til e. skal inneholde opplysning om, skal eieren uopholdelig anmelde det til registerføreren, som innfører forandringen i registret eller i de tilfelle, som § 11 nevner, sletter fartøiet av registret eller gjør bemerkning på dets folium.

Overgår fartøiet helt eller delvis til ny eier, påhviler anmeldelsesplikten både overdrager og erhverver.

Tilhører fartøiet et selskap, påhviler anmeldelsesplikten de fullt ansvarlige medlemmer av selskapet, om dette er et ansvarlig selskap, et kommandittselskap eller et kommandittaktieselskap, og ellers selskapets bestyrelse.

Overdragelse helt eller delvis til ny norsk eier av eiendomsrett til registrert fartøi og stiftelse av viljebestemt panterett i sådant fartøi kan skje, og kan bare skje, ved at det dokument, som hjemler rettigheten, innføres i registret. Også ellers er med hensyn til rettsstiftelsen i sådant fartøi registrering tillatt og nødvendig i samme utstrekning, som tilfellet er for skibes vedkommende efter lov om registrering av skibe av 4 mai 1901 § 20, 2net og 3dje punktum. Så lenge et fartøi ikke er innført i registret, kan ikke noget dokument vedkommende rettsstiftelse i fartøiet registreres.

Bestemmelsene i skibsregistreringslovens § 21, 1ste ledd, § 22, 1ste, 2net og 3dje ledd, § 23, 1ste ledd, § 24 og § 25, 1ste, 3dje og 4de punktum har tilsvarende anvendelse, når det gjelder registrering av dokument vedkommende rettsstiftelse i luftfartøi.

Bestemmelsene i skibsregistreringslovens § 27 har tilsvarende anvendelse når det gjelder heftelsers utslettelse av registret.

§ 11. Fartøiet skal slettes av registret, eller, hvis der på far-

tøiet hviler registrert heftelse, bemerkning gjøres på dets folium 7 desbr.  
om at det ikke mere er å anse som norsk, dersom: Nr. 8.

- a. fartøiet opplyses urettelig å være innført i registret;
- b. fartøiet ikke lengere har norsk eier etter § 6, 1ste ledd; eller det begjæres slettet i henhold til § 43, 1ste ledd;
- c. beviset for fartøiets luftdyktighet er endelig inndratt;
- d. fartøiet er forsvunnet, hvorom eieren skal gjøre anmeldelse til registerføreren innen tre måneder etter siste underretning.

§ 12. Om stedfunnen registrering har registerføreren å utferdige bevis (nasjonalitets- og registreringsbevis). Det skal inneholde et utdrag av registret etter de forskrifter, som Kongen utferdiger. Skjer der innførsel i registret om forandring i noget forhold, som beviset omhandler, skal registerføreren gjøre påtegning om forandringen på beviset eller ombytte det med et nytt eller, i de tilfelle, som § 11 nevner, kassere det. Det påhviler eieren eller, om fartøiet er overgått til ny eier, som ikke er norsk, den tidligere eier å innsende beviset til registerføreren, medmindre det opplyses, at beviset er forkommet.

§ 13. Fartøiet skal, såsnart det er registrert, forsynes med, og, så lenge det er registrert, bære norsk nasjonalitetsmerke og det tildelte registreringsmerke.

Kongen gir de nærmere regler om merkenes utseende og om hvorledes og av hvem de skal anbringes og vedlikeholdes.

Når fartøiet slettes av registret eller bemerkning gjøres på dets folium i henhold til § 11, og fartøiet ennå er i behold, skal nasjonalitetsmerket og registreringsmerket uopholdelig fjernes av eieren eller for det tilfelle at fartøiet er overgått til ny eier, som ikke er norsk, av den tidligere eier.

§ 14. Luftfartoi, som erhverves som norsk eiendom i utlandet, og som ønskes fløiet hjem, kan tilstås midlertidig norsk nasjonalitetsbevis på de vilkår, for den tid og på den måte som Kongen bestemmer.

§ 15. Luftfart innenfor norsk område med fartoi, som ikke har norsk nasjonalitet eller faller inn under bestemmelsene i § 16, kan bare finne sted:

- a. når fartøiet har nasjonalitets- og registreringsbevis eller tilsvarende bevis fra offentlig myndighet i stat, med hvilken overenskomst er sluttet om, at fartøier, som hører hjemme dér, skal ha rett til sådan fart, eller
- b. når vedkommende departement på ansøking av den, for hvis regning fartøiet brukes, har gitt fartøiet tillatelse til sådan fart.

Den under b nevnte tillatelse gjelder for en måned og kan fornyes for en måned ad gangen. Den kan, når skjellig grunn foreligger, når som helst tilbakekalles. Den kan bare meddeles, når fartøiet med hensyn til luftdyktighet tilfredsstiller krav sva-

7 desbr. rende til dem, som i henhold til denne lov stilles til norske fartøier. Nr. 8. tøier.

Fartøi, som brukes til luftfart innenfor norsk område i henhold til denne paragraf litra a skal ha nasjonalitetsmerke og registreringsmerke i overensstemmelse med regler, som Kongen etter overenskomst med vedkommende stat har godkjent, eller i henhold til litra b være forsynt med kjenningssmerke i overensstemmelse med regler, som utferdiges av vedkommende departement.

§ 16. Vedkommende departement kan etter ansøking av fartøiets eier tillate, at fartøiet, selv om det ikke tilfredsstiller fordringene i § 4, jfr. § 3 eller § 15 a eller § 15 b, brukes til luftfart innenfor norsk område, når øiemedet er å prøve fartøiets luftdyktighet eller andre egenskaper (forsøksluftfart). Sådant tillatelse kan bare meddeles, når fartøiet har utgangssted på landings- eller forsøksplass, som drives av staten eller på forsøksplass, som drives i henhold til konsesjon etter § 34, eller annen plass, som departementet godkjenner for øiemedet.

Fartøiet skal være forsynt med kjenningssmerke i overensstemmelse med regler, som vedkommende departement fastsetter.

### Kap. 3. Om luftdyktighet.

§ 17. Fartøi, som brukes til luftfart innenfor norsk område, skal være luftdyktig.

De, som gjør tjeneste ombord, har hver i sin stilling å sørge for, at fartøiet holdes i luftdyktig stand.

§ 18. Det offentlige fører tilsyn med, at ethvert fartøi, som brukes til luftfart innenfor norsk område, til enhver tid er luftdyktig. Dette tilsyn utøves av den myndighet, som Kongen bestemmer, etter de nærmere forskrifter som Kongen utferdiger. Tilsynsforretning skal foretas dels til de foreskrevne tider dels såsnart fartøiet har undergått sådan forandring eller lidt sådan skade, at det kan ha betydning for dets luftdyktighet.

§ 19. Et særskilt bevis for luftdyktighet (luftdyktighetsbevis) utstedes efter ansøking fra fartøiets eier av vedkommende departement, efterat den i § 18 nevnte myndighet ved besiktigelser og prøver efter departementets nærmere bestemmelse har forvisset sig om, at fartøiet og dets utstyr tilfredsstiller de krav, som Kongen fastsetter.

Ethvert fartøi, som brukes til luftfart innenfor norsk område, skal enten ha sådant bevis, som i 1ste ledd er sagt, eller ha luftdyktighetsbevis utferdiget eller stadfestet av offentlig myndighet i annen stat i overensstemmelse med regler, som Kongen etter overenskomst med vedkommende stat har godkjent, eller ha tillatelse efter § 15 b eller § 16.

§ 20. Har fartøiet siden det blev tatt i bruk, ikke undergått

tilsynsforretning, som i henhold til § 18 skal foretas til forut fast- 7 desbr.  
satt tid eller har det undergått sådan forandring eller lidt sådan Nr. 8.  
skade, at det har betydning for dets luftdyktighet, er luftdyktig-  
hetsbeviset eller den i § 15 b nevnte tillatelse ugyldig, inntil  
tilsynsforretning har funnet sted.

Viser det sig ved tilsynsforretning, at fartøiet for å bli luft-  
dyktig må forandres eller istandsettes, skal den i § 18 nevnte myn-  
dighet fastsette en bestemt frist, innen hvilken eieren skal ha  
forandret eller istandsatt fartøiet, og inndra luftdyktighetsbeviset  
eller tillatelsen, inntil så er skjedd.

Er fartøiet uistandsettelig eller overskrides den efter foregå-  
ende ledd fastsatte frist, skal vedkommende departement endelig  
inndra luftdyktighetsbeviset eller tillatelsen. Departementet skal  
underrette registerføreren om endelig inndragning av luftdyktig-  
hetsbevis utstedt i henhold til § 19.

§ 21. Er registrert fartøi forandret således, at innførsel om  
det skal gjøres i registret, skal den i § 18 nevnte myndighet  
anmelde det til registerføreren.

Registerføreren avgjør, om forandringen bør medføre, at far-  
tøiet omregistreres som nytt.

§ 22. Brukes fartøi til luftfart innenfor norsk område, er  
enhver, som har det i sin besiddelse, pliktig til, når den i § 18  
nevnte myndighet krever det, å gi myndighetens tjenestemann  
adgang til fartøiet.

Eieren eller, om han ikke er norsk, føreren av fartøiet eller  
den, som har kommandoen ombord, skal gjøre anmeldelse til den  
i § 18 nevnte myndighet om enhver begivenhet, som kan ha  
betydning for fartøiets luftdyktighet, og meddele myndigheten  
enhver annen opplysning, som den mener den trenger for å kunne  
utføre sitt hverv på tilfredsstillende måte.

#### Kap. 4. Om bemanningen.

§ 23. Fartøi, som brukes til luftfart innenfor norsk område,  
skal være bemannet i overensstemmelse med de forskrifter, som  
Kongen utferdiger.

Den, for hvis regning fartøiet brukes, og, om fartøiet betjenes  
av flere, den, som har kommandoen ombord, har å påse, at far-  
tøiet er bemannet i overensstemmelse med de utferdigede for-  
skrifter.

§ 24. Særskilte sertifikater, som betinger innehaveren til å  
gjøre tjeneste på luftfartøi i den egenskap, sertifikatet angir,  
utstedes av den myndighet, Kongen bestemmer.

Certifikatene meddeles ansøkere, som på den måte vedkom-  
mende departement foreskriver har godtgjort, at de tilfredsstiller  
de duelighetskrav, Kongen fastsetter, og som oppfyller de andre

7 desbr. betingelser, herunder med hensyn til statsborgerforhold og bopel, som Kongen likeledes fastsetter. Certifikatene gjelder for bestemt tid. De fornyes, likeledes for bestemt tid, når det er på det rene, at innehaveren fremdeles oppfyller betingelsene for å gjøre den pågjeldende tjeneste. De skal inndras enten for resten av gyldighetstiden eller midlertidig, når innehaveren ikke lenger oppfyller disse betingelser. Han skal selv uopholdelig gjøre anmeldelse til vedkommende myndighet om enhver omstendighet, som kan ha betydning for spørsmålet om han fremdeles oppfyller betingelsene, og være pliktig til når som helst å underkaste sig de undersøkelser og prøver, som vedkommende myndighet finner nødvendige til avgjørelse av dette spørsmål.

§ 25. Den, som gjør tjeneste på fartoi, som brukes til luftfart innenfor norsk område, skal ha:

- a. enten certifikat utstedt i henhold til § 24, eller
- b. forsåvidt det er hjemlet ved overenskomst med fremmed stat, certifikat utstedt eller stadfestet av offentlig myndighet i vedkommende stat, eller
- c. særskilt av vedkommende departement meddelt tillatelse til å gjøre tjeneste på luftfartoi i den egenskap, tillatelsen angir.

Den under c nevnte tillatelse gjelder for én måned og kan fornyes for én måned ad gangen. Den kan, når skjellig grunn foreligger, når som helst tilbakekalles. Den kan bare meddeles, når ansøkeren oppfyller duelighetskrav svarende til dem, som efter § 24 stilles til innehaveren av norsk certifikat for den pågjeldende tjeneste.

For fremmede statsluftfartøier vil den i § 15 b nevnte tillatelse for luftfartøiet til å ferdes innenfor norsk område overflødiggjøre meddelelse av særskilt tillatelse for mannskapet til å gjøre tjeneste på fartøiet.

Vedkommende departement kan under hensyn til fartøiets eller tjenestens beskaffenhet bestemme, at forskriften i 1ste ledd ikke skal komme til anvendelse, når det gjelder visse tjenester.

§ 26. Vedkommende departement kan efter ansøknin g av den, for hvis regning fartøiet brukes, tillate, at fartøiet, selv om det ikke er bemannet i overensstemmelse med forskrifter, som gjelder efter § 23, 1ste ledd, eller de, som gjør tjeneste ombord, ikke tilfredsstiller forskriftene i § 25, brukes til luftfart innenfor norsk område, når øiemedet er å utdanne eller prøve person eller personer, som søker certifikat eller tillatelse i henhold til § 25 a og c (øvelsesluftfart). Sådan tillatelse kan bare meddeles, når fartøiet har utgangssted på landings- eller øvelsesplass, som drives av staten, eller på øvelsesplass, som drives i henhold til konsesjon efter § 34, eller på annen plass, som departementet godkjenner for øiemedet.

Kap. 5. *Om landingsplasser.*7 desbr.  
Nr. 8.

§ 27. Plass, som aktes brukt regelmessig til landingsplass for et eller flere luftfartøier, og som ikke drives av staten og i den utstrekning Kongen bestemmer, også andre anlegg i luftfartens tjeneste, skal være godkjent av den myndighet, Kongen bestemmer, før de tas i bruk. — Sådanne godkjennelse er også nødvendig for plasser, der aktes benyttet til offentlige flyveopvisninger eller offentlige lokale luftfarter.

Godkjennelse meddeles, efterat den i 1ste ledd nevnte myndighet på den måte, vedkommende departement foreskriver, har forvisset sig om, at anlegget tilfredsstiller de krav, Kongen fastsetter. Godkjennelsen gjelder, så lenge anlegget tilfredsstiller de krav, som til enhver tid gjelder for godkjennelse av sådanne anlegg. Anlegget er undergitt tilsyn av den myndighet, vedkommende departement bestemmer. Enhver, som har anlegget i sin besiddelse, er pliktig til, når denne myndighet krever det, å gi dens tjenestemenn adgang til anlegget.

Kap. 6. *Forskrifter, som skal iakttas under luftfart innenfor norsk område.*

§ 28. Luftfart innenfor norsk område skal finne sted i overensstemmelse med de forskrifter, som Kongen utferdiger om forholdsregler til undgåelse av sammenstøt mellom luftfartøier eller andre ulykker under luftfart og ellers for å sikre almenheten mot farer eller ulemper som følge av luftfart.

De, som gjør tjeneste ombord, har hver i sin stilling å påse, at de utferdigede forskrifter overholdes.

§ 29. Luftfartøi må ikke uten tillatelse av vedkommende departement medføre sprengstoffer, krigsskytevåben eller krigsammunisjon.

Kongen kan forby, eller gi forskrifter om adgangen til å medføre og bruke fotografiske apparater i luftfartøi.

§ 30. Luftfartøi må ikke medføre eller bruke innretning for trådløs telegraf eller telefon (radioinstallasjon) uten efter tillatelse av vedkommende departement. Dog skal fremmed fartøi i den utstrekning, overenskomst med fartøiets hjemland bestemmer det, kunne medføre og bruke radioinstallasjon, som det er forsynt med efter tillatelse fra offentlig myndighet i hjemlandet.

§ 31. Kongen, eller den han dertil bemyndiger, kan bestemme, at luftfartøi over visse områder skal enten være helt forbudt eller bare være tillatt på visse nærmere angitte betingelser.

Kap. 7. *Om luftfart til og fra utlandet.*

§ 32. Kongen kan bestemme, at fartøi, som kommer fra eller avgår til utlandet, skal passere grensen mellom visse punkter eller

7 desbr. under iakttagelse av visse forskrifter, og at sådant fartøi ved Nr. 8. ankomst skal lande på og ved avgang skal avgå fra visse landingsplasser.

Kongen kan bestemme, at fartøi, som vil passere norsk område uten å lande, skal legge sin vei ad bestemte ruter.

§ 33. Fartøi, som kommer fra eller avgår til utlandet, og varer eller persongods, som innføres eller utføres med sådant fartøi, og ufortollede varer og uvisitert persongods, som føres med luftfartøi fra sted til sted innen landet, blir, når ikke annet er bestemt, å behandle efter de almindelige gjeldende toll-, sundhets- og andre forskrifter.

Overfor personer, som kommer fra eller reiser til utlandet med luftfartøi, blir, når ikke annet er bestemt, de almindelige gjeldende sundhets- og passforskrifter m. v. å bringe i anvendelse.

#### Kap. 8. *Om erhvervsmessig luftfartsvirksomhet.*

§ 34. Erhvervsmessig luftfartsvirksomhet, herunder anlegg og drift av landingsplasser, som står til almindelig benyttelse, og av forsøks- og øvelsesplasser, kan bare finne sted for statens regning eller i henhold til særskilt konsesjon.

Konsesjon meddeles av Kongen, efterat uttalelser er innhentet fra vedkommende kommunale og andre myndigheter. Den gis på bestemt tid, dog ikke over tyve år. Konsesjonen skal gjøres avhengig av de vilkår, som anses nødvendige for å sikre, at virksomheten igangsettes og oprettholdes på en for almenheten tjenlig og betryggende måte.

Staten har rett til å innløse, helt eller delvis, bedriften med faste anlegg, rettigheter og løst tilbehør, når konsesjonstiden er utløpet, mot erstatning av den tekniske verdi efter skjønn på statens bekostning.

Innløsning, helt eller delvis, kan også finne sted under konsesjonstiden med et års varsel, når samferdselshensyn eller andre almene hensyn tilsier det, og da mot erstatning, som fastsettes efter de almindelige ekspropriasjonsregler.

Kongen kan gjøre undtagelse fra forskriftene om innløsning, når det gjelder konsesjon på erhvervsmessig luftfart mellem innland og utland.

Erstatning efter denne paragrafs 3dje og 4de ledd fastsettes i mangel av mindelig overenskomst efter §§ 1—4 i lov av 10 mai 1860 om rettergangsmåten i saker angående tvungen avståelse av grunn.

§ 35. Konsesjon, som meddeles i henhold til § 34, kan når det gjelder erhvervsmessig befordring av personer og gods utelukke mellem steder innen riket, bare tilstås:

7 desbr.  
Nr. 8.

- a. norske kommuner,
- b. norske statsborgere,
- c. ansvarlige selskaper, som utelukkende består av norske statsborgere,
- d. kommandittaktieselskaper, når de ansvarlige medlemmer er norske statsborgere og kommandittkapitalen for minst to tredjedeler er norsk, og selskapet underkaster sig de bestemmelser, som vedkommende departement finner nødvendige av hensyn til kontrollen med, at disse betingelser til enhver tid er tilstede, og
- e. aktieselskaper, når selskapets hovedkontor er i Norge, og styrets formann og minst to tredjedeler av styrets øvrige medlemmer er her i riket bosatte norske statsborgere, som er aktieeiere, og aktiekapitalen for minst to tredjedeler er norsk, og selskapet underkaster sig de bestemmelser, som vedkommende departement finner nødvendige av hensyn til kontrollen med, at disse betingelser til enhver tid er tilstede.

Som norsk i henhold til punkt d og e regnes kapitalen, for såvidt aktiene eies av den norske stat, norske kommuner, norske statsborgere eller kommandittaktieselskaper og aktieselskaper, som selv tilfredsstiller fordringene efter denne paragraf.

Opfyller et konsesjonshavende selskap ikke lengere fordringene efter denne paragraf, skal det innen tre måneder enten ha rettet forholdet eller opphøre med driften.

§ 36. Konsesjon som meddeles i henhold til § 34, skal inneholde bestemmelse om, at vedkommende departement fastsetter, efter forslag fra konsesjonshaveren, takster for befordring av personer eller gods og for bruk av landingsplass eller andre anlegg, som står til almindelig benyttelse, og godkjenner de av konsesjonshaveren utferdigede reglementer for tjeneste og for befordring av personer og gods.

#### Kap. 9. Om erstatning for skade.

§ 37. Skjer der, som følge av at fartøi brukes til luftfartøi, skade på person eller ting utenfor fartøiet, er den, for hvis regning fartøiet brukes, pliktig til å erstatte skaden, selv om den er skjedd uten hans skyld.

Erstatningsplikten bortfaller, såfremt den skadelidte selv ved forsett eller grov uaktsomhet har forårsaket skaden.

§ 38. Regelen i § 37 kommer ikke til anvendelse, når det gjelder skade på person eller ting, som befinner sig innenfor området av en godkjent landingsplass.

Skjer der ved sammenstøt mellem to eller flere fartøier skade, som det påhviler dem, for hvis regning fartøiene brukes, hver for sig å erstatte efter regelen i § 37, hefter de solidarisk. Retten avgjør efter de foreliggende omstendigheter, hvor stor del av den

7 desbr. utredede erstatning hver av dem skal kunne tilbakeføre hos den Nr. 8. eller de medansvarlige.

Opstår der ved sådant sammenstøt skade på noget av fartøiene eller på personer eller ting, som befordres med noget av disse, kommer regelen i § 37 ikke til anvendelse.

§ 39. Ved bestemmelsene i §§ 37 og 38 gjøres ingen innskrenkning i den rett til å kreve skadeserstatning, som forøvrig måtte følge av de almindelige rettsregler.

§ 40. Vedkommende departement kan bestemme, at eieren av fartøi, som aktes brukt til luftfart innenfor norsk område i henhold til § 4, jfr. § 3, eller § 15 b eller § 16, skal, om eieren er nogen annen enn staten, ha tegnet og holde i kraft godkjent forsikring eller annen sikkerhet for dekning av erstatningskrav, som måtte opstå mot ham selv eller mot brukeren for skade som følge av luftfarten på personer eller ting utenfor fartøiet.

Brukes fartøi til luftfart innenfor norsk område i henhold til § 15 a, skal med hensyn til forsikring eller annen sikkerhetsstillelse gjelde, hvad derom er avtalt med vedkommende annen stat.

#### Kap. 10. Om fartøisdokumenter.

§ 41. Fartøi, som brukes til luftfart innenfor norsk område, skal, når det er i bruk, medføre:

- a. norsk eller fremmed nasjonalitets- og registreringsbevis eller tilsvarende bevis efter § 15 a eller tillatelse efter § 15 b eller § 16;
- b. norsk eller fremmed luftdyktighetsbevis, medmindre fartøiet, uten å ha sådant bevis, har tillatelse efter § 15 b eller § 16;
- c. om fartøiet har radioinstallasjon, tillatelse efter § 30;
- d. om fartøiet står til almindelig benyttelse mot betaling og medfører passasjerer i rutetrafikk, liste over passasjerene med deres navne;
- e. om fartøiet befordrer gods mellem innland og utland, dokumenter efter de regler, som gjelder i henhold til § 33;
- f. dagbøker i den utstrekning, vedkommende departement bestemmer, og efter de nærmere regler, som departementet fastsetter;
- g. et eksemplar av de om luftfarten gjeldende lover og andre forskrifter.

De, som gjør tjeneste ombord, skal medføre sertifikater eller tillatelser efter § 25. I tilfelle av øvelsesluftfart skal den, som har kommandoen ombord, medføre tillatelse efter § 26.

Kongen kan bestemme, at fartøiet eller de, som gjør tjeneste ombord, også skal medføre andre dokumenter enn foran er sagt.

Luftdyktighetsbeviset eller sådant utdrag av det eller sådant tilsvarende dokument, som vedkommende departement bestemmer,

tillikemed opplysning om, hvem eieren er, skal være opslått på 7 desbr. et iøinefallende sted ombord. Departementet kan bestemme, at fartøiet også skal ha andre opslag enn her er sagt. Nr. 8.

Føreren eller den, som har kommandoen ombord, skal påse, at bestemmelsene i denne paragraf overholdes.

#### Kap. 11. *Forskjellige bestemmelser.*

§ 42. Kongen bestemmer i hvilken utstrekning de forskrifter, som inneholdes i eller utferdiges med hjemmel av §§ 23, 25, 28, 29, 30 og 41 skal komme til anvendelse på norsk fartøi, som brukes til luftfart utenfor norsk område.

Kongen kan enn videre — i den utstrekning mellomfolkelige overenskomster måtte foranledige — bestemme, at eier av norsk fartøi, som måtte befinne sig innenfor annen stats område, skal tegne forsikring for dekning av erstatningskrav, som i henhold til lovgivningen i denne stat måtte opstå mot ham selv eller mot brukeren for skade som følge av luftfarten på person eller ting innenfor den annen stats område. Nærmere forskrifter herom utferdiges av Kongen.

§ 43. Kongen kan bestemme, at fartøi, som utelukkende brukes i statens tjeneste som militær, politi-, toll- eller postfartøi ikke behøver å være innført i det offentlige norske luftfartøisregister. Det har i så fall norsk nasjonalitet.

Kongen bestemmer, om og på hvilken måte sådant fartøi skal være merket, og i hvilken utstrekning fartøiet skal være underkastet de forskrifter, som inneholdes i eller utferdiges med hjemmel av §§ 18, 19, 22 til 25, 31, 32 og 42.

Kongen eller den han dertil bemyndiger bestemmer om og på hvilke betingelser fremmede militære luftfartøier kan gis adgang til norsk område.

§ 44. Fartøi, som befinner sig innenfor norsk område, skal følge alle anvisninger, som gis av politi eller tollvesen eller annen myndighet, hvem det er overdratt å føre tilsyn med luftfarten. Beordres fartøiet til å lande, skal det lande snarest mulig og på den landingsplass eller det sted, som vedkommende myndighet anviser. Er ikke annen anvisning gitt, skal fartøiet lande på nærmeste offentlige landingsplass.

De i henhold til § 28 utferdigede regler skal fastsette, hvilke signaler vedkommende myndighet skal gi, når den beordrer fartøi til å lande.

§ 45. Lider et luftfartøi havari på sjøen, har den, som berger fartøiet eller dets ladning, eller som medvirker ved bergningen, rett til å få bergelønn av hvad der berges.

§ 46. Når ulykke eller skadetilførsel har funnet sted under luftfart, kan vedkommende departement, eller den myndighet dette måtte bestemme, begjære bevisoptagelse foretatt overensstemmende

7 desbr. med straffeprosesslovens regler om rettsmøter under efterforskning, Nr. 8. uten hensyn til om der foreligger grunn til mistanke om at en straffbar handling er begått. — Dette gjelder når bevisoptagelse skjønnes ikke å tåle opsettelse.

§ 47. Kongen foreskriver, forsåvidt bestemmelser ikke allerede finnes i gjeldende lover, hvilke gebyrer og avgifter der skal betales for offentlige forretninger, som foretas i medhold av denne lov.

§ 48. Vedkommende departement skal, efter de nærmere regler det selv fastsetter, la utgå offentlig kunngjørelse om de fartøier, som innføres i eller utslettes av det offentlige luftfartøisregister, med angivelse av de registreringsmerker, som samtidig tildeles eller inndras, og om de sertifikater og tillatelser, som utstedes eller inndras efter §§ 15 b, 16 og 26.

Departementet skal på samme måte la utgå offentlig kunngjørelse om de i § 31 nevnte områder og om de i henhold til § 32 fastsatte landingsplasser, grensepunkter og ruter og om beliggenheten og anordningen av de landingsplasser og andre anlegg, som drives av staten eller som godkjennes eller for hvilke godkjennelse inndras efter § 27.

§ 49. Kongen, eller den han dertil bemyndiger, utferdiger bestemmelser om bruk av faste ballonger, drager og «glidere».

## Kap. 12. *Straffebestemmelser.*

§ 50. Overtredelse av denne lov eller av de i henhold til loven utferdigede forskrifter straffes med bøter eller med fengsel inntil tre måneder, medmindre forholdet rammes av en strengere straffebestemmelse.

Blir nogen innehaver av sertifikat efter § 25 idømt straff for overtredelse av denne lov eller de i henhold til loven utferdigede forskrifter, kan retten til å inneha sådant sertifikat ved dommen fradømmes ham for bestemt tid eller for bestandig. Blir innehaveren idømt fengselsstraff for overtredelse som nevnt, skal retten fradømmes ham for et tidsrum av minst ett år.

## Kap. 13. *Om ekspropriasjon.*

§ 51. Ønsker staten eller kommune til benyttelse under luftfart å innrette landingsplass, forsøks- eller øvelsesplass, fyr- eller signalstasjon eller annet anlegg i luftfartens tjeneste eller foreta utvidelser eller forbedringer i øiemed som nevnt, kan Kongen, når interesser av almen betydning derved kan antas å ville befordres, tilplikte enhver mot erstatning, som ved skjønn bestemmes, såvel å avstå den nødvendige grunn, strandrett eller annen herlighet,

som å finne sig i den skade eller ulempe, som foretagendet måtte 7 desbr.  
medføre for vedkommende eiendom eller herlighed. Nr. 8.

Erstatningen fastsettes i mangel av mindelig overenskomst  
efter §§ 1—4 i lov av 10. mai 1860 om rettergangsmåten i saker  
angående tvungen avståelse av grunn.

#### Kap. 14. Om lovens ikrafttreden.

§ 52. Denne lov trer i kraft 1 januar 1924.

Ti har Vi antatt og bekreftet, likesom Vi herved antar og  
bekrefter samme som lov, under Vår hånd og rikets segl.

Gitt på Kristiania slott den 7 desember 1923.

**Haakon.**

(L. S.)

A. Berge.

N. F. Leganger,  
kst.

Utgiver: Byråchef Young.

Grøndahl & Søn's boktrykkeri. Kristiania.